

Szkoły doktorskie i nadawanie stopnia naukowego doktora

www.konstytucjadlanauki.gov.pl

Tomasz Jałukowicz
Departament Nauki
MNiSW

Inspiracje europejskie w „Konstytucji dla Nauki”

- ✓ *Ustrój uczelni i nowy organ: rada uczelni.*
- ✓ *Federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki.*
- ✓ **Nowy model kształcenia doktorantów.**
- ✓ *Ocena kompleksowa ocena jakości kształcenia.*
- ✓ *Ewaluacja jakości działalności naukowej.*
- ✓ *Programy „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”.*

Kształcenie doktorantów

- ✓ Dwa podstawowe modele kształcenia doktorantów:
 - ✓ Kształcenie zorganizowane prowadzone najczęściej w ramach **szkół doktorskich** (ang. *graduate schools*).
 - ✓ **Model indywidualny** pod opieką promotora ze statusem doktoranta.
- ✓ Tryb indywidualny (eksternistyczny) doktoratu (bez statusu doktoranta)

Główne inspiracje:

- Flandria (Belgia);
- Niemcy;
- Dania.

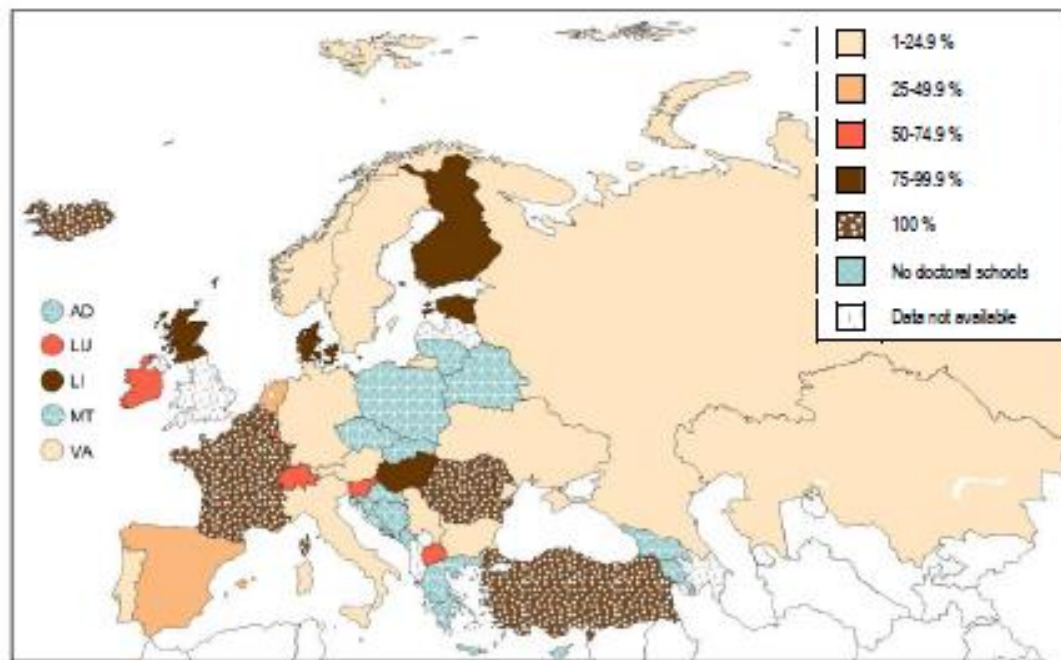
Kluczowe wątki:

- Nowa formuła organizacyjna - szkoła doktorska.
- Powszechny system stypendialny.
- Indywidualny program badawczy, jako podstawa monitorowania postępów doktoranta. ■ ■ ■
- Ocena śródkresowa.

Szkoły doktorskie w Europie

Liczba doktorantów w szkołach doktorskich w państwach Europejskiego Obszaru SzW:

Figure 3.11: Percentage of third-cycle candidates in doctoral schools, 2016/17

Source: BFUG data collection.

Źródło: *The European Higher Education Area 2018: Bologna Process Implementation Report Chapter 3: Degree and Qualifications*, s. 106.

Szkoły doktorskie w uniwersytetach flamandzkich – Gandawa (61. ARWU)

- ✓ 11 wydziałów / 5 szkół doktorskich: 1) *Arts, Humanities and Law*; 2) *Social and Behavioural Sciences*; 3) *Natural Sciences*; 4) *(Bioscience) Engineering*; 5) *Life Sciences and Medicine (DTP – Doctoral Training Programme)*.
- ✓ W ramach DTP możliwe są wspólne programy doktorskie (podwójne dyplomy) oraz podwójny stopień doktora (w skład komisji wchodzi przedstawiciele właściwych dyscyplin naukowych).
- ✓ Unikalny zindywidualizowany program „pre-doktorski” (1-2 lata).
- ✓ Kształcenie jest bezpłatne, doktoranci mają możliwość uzyskania stypendiów na badania.
- ✓ Wymogi zaliczenia DTP: **1 artykuł w renomowanym czasopiśmie**, 3 prezentacje / postery konferencyjne oraz minimum ukończenie 3 kursów, 3 seminariów interdyscyplinarnych (m.in. komunikacja, zarządzanie czasem, *leadership*).

Szkoły doktorskie w Danii: indywidualny plan badawczy i „kamienie milowe”

- ✓ IPB stanowi nieformalny „kontrakt” pomiędzy doktorantem, promotorem a szkołą doktorską, w którego ramach ma powstać dysertacja w okresie 3-4 lat bezpłatnego kształcenia.
- ✓ IPB może zawierać zarówno indywidualny jak i ogólny, oferowany w ramach szkoły program kształcenia kompetencji, w tym kompetencji transferowalnych.
- ✓ „Kamieniami milowymi” zwykle są kolejne rozdziały dysertacji albo kolejne artykuły naukowe lub istotne wystąpienia np. konferencyjne lub postery.
- ✓ IPB stanowi nieodzowny element oceny śródkresowej, w tym jako struktura przygotowywanego przez doktoranta sprawozdania ze swojej działalności naukowej.

Niemcy: między szkołą doktorską a badawczą grupą treningową

- ✓ W Niemczech od początku lat 90. XX w. kształcenie doktorantów organizowano w ramach tzw. **badawczych grup treningowych** w oparciu o konkretną tematykę badawczą w ramach konkursu DFG (czas 9 lat, w praktyce 2-3 pełnych roczników doktorskich),
- ✓ Po 2005 roku system uzupełniono o **szkoły doktorskie** w ramach programu Inicjatywy Doskonałości (niem. *Excellenz Initiativ*).
- ✓ **Kryteria selekcji:** program badawczy (jakość, unikatowość); uczestnicy i ich dorobek naukowy; kompetencje i środowisko organizacji goszczącej czy samoocena w kontekście krajowej i światowej pozycji danej uczelni.

Szkoła doktorska – nowy model kształcenia

- ✓ Zorganizowana forma kształcenia dla co najmniej dwóch dyscyplin, w których podmiot posiada kategorię naukową co najmniej B+. (*uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej 2 dyscyplinach do 2022*)
 - ✓ wyjątek: szkoły doktorskie w podmiotach prowadzących działalność naukową wyłącznie w zakresie teologii, kultury fizycznej albo dyscypliny artystycznej.
- ✓ Możliwość tworzenia **wspólnych szkół doktorskich** przez uczelnie akademickie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty badawcze, federacje.
- ✓ Dla danej dyscypliny w jednym podmiocie mogą być utworzone maksymalnie 3 szkoły doktorskie.
- ✓ Tworzenie szkół doktorskich w uczelniach zadaniem rektora.
- ✓ Powszechny system stypendialny (oskładkowany), w tym dla obcokrajowców. ■ ■ ■

Indywidualny plan badawczy i ocena śródkresowa

- ✓ **Indywidualny plan badawczy** jest podstawą monitoringu postępów doktoranta w przygotowaniu rozprawy doktorskiej:
 - ✓ uwzględnia termin złożenia rozprawy oraz harmonogram prac nad jej przygotowaniem,
 - ✓ uzgadniany z promotorem i przedstawiany w ciągu 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia kształcenia.
- ✓ Ocenę śródkresową przeprowadza 3-osobowa komisja z udziałem zewnętrznego recenzenta (reprezentującego dyscyplinę, w której o stopień ubiega się kandydat, posiadającego stopień dr hab. lub tytuł profesora). Promotor nie jest członkiem komisji.
 - ✓ pozytywna ocena umożliwia dalsze kształcenie i zwiększenie stypendium,
 - ✓ negatywna ocena skutkuje skreśleniem z listy doktorantów.
- ✓ Podmiot doktoryzujący może określić dodatkowe wymogi dotyczące weryfikacji postępów w przygotowaniu rozprawy doktorskiej.

Wymagania do nadania stopnia doktora

Autorstwo co najmniej:

- ✓ **jednej monografii naukowej** (albo **rozdziału** w takiej monografii) wydanej przez wydawnictwo ujęte w roku publikacji w wykazie ministra lub
- ✓ **jednego artykułu naukowego** opublikowanego w czasopiśmie naukowym ujętym w roku publikacji w nowym wykazie ministra, uwzględniającym czasopisma naukowe indeksowane w międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, lub beneficjentów programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” lub
- ✓ **jednego dzieła artystycznego o istotnym znaczeniu.**

Przedstawienie i obrona rozprawy doktorskiej:

- ✓ co najmniej dwie pozytywne recenzje (trzech recenzentów).

Inne dodatkowe wymogi:

- ✓ **określone przez podmiot doktoryzujący.**

Ewaluacja szkół doktorskich

- ✓ Ewaluacja przeprowadzana przez Komisję Ewaluacji Nauki **nie rzadziej niż co 6 lat**. Pierwsza ewaluacja po 5 latach od rozpoczęcia kształcenia. Na wniosek ministra ewaluacja może być przeprowadzona w innym terminie.
- ✓ Udział **ekspertów zagranicznych i doktorantów** (powołuje Przewodniczący KEN).
- ✓ **Przedmiotem ewaluacji** będzie ocena, m.in.
 - ✓ adekwatności programów kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,
 - ✓ kwalifikacji nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących kształcenie,
 - ✓ jakości opieki naukowej lub artystycznej i wsparcia w prowadzeniu badań naukowych,
 - ✓ rzetelności przeprowadzania oceny śródkresowej.
- ✓ Skutkiem oceny negatywnej utrata możliwości prowadzenia danej szkoły.

KiDN KONSTYTUCJA
DLA NAUKI

ul. Hoża 20, ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

tel. +48 (22) 529 27 18

fax +48 (22) 628 09 22

www.konstytucjadlanauki.gov.pl